

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

**UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY**

**Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego**

KRAJOWY STANDARD KOMPETENCJI ZAWODOWYCH

**Lakiernik tworzyw sztucznych
(713204)**

Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

Publikacja opracowana w ramach projektu systemowego pn. „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”. Priorytet I PO KL, Działanie 1.1

Krajowy standard kompetencji zawodowych Lakiernik tworzyw sztucznych (713204)

© Copyright by Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2013

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane za podaniem źródła

ISBN 978-83-7951-000-9 (całość)

ISBN 978-83-7951-199-0 (199)

Nakład 1000 egz.

Publikacja bezpłatna

Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich

00-697 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 65/79, tel. (22) 237-00-00, fax (22) 237-00-99

e-mail: sekretariat@crzl.gov.pl <http://www.crzl.gov.pl>

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – Państwowego Instytutu Badawczego

26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (48) 364-42-41, fax (48) 364-47-65

e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

Spis treści

1. Dane identyfikacyjne zawodu	4
1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach	4
1.2. Notka metodologiczna i autorzy	4
2. Opis zawodu	6
2.1. Synteza zawodu	6
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu	6
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	6
2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu	7
2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/walidacji kompetencji	7
2.7. Zadania zawodowe	8
2.8. Wykaz kompetencji zawodowych	8
2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK	8
3. Opis kompetencji zawodowych	10
3.1. Przygotowywanie powierzchni do nanoszenia powłok lakierniczych i materiałów do lakierowania Kz1	10
3.2. Nanoszenie powłok lakierniczych Kz2	11
3.3. Kompetencje społeczne KzS	12
4. Profil kompetencji kluczowych	13
5. Słownik	14

1. Dane identyfikacyjne zawodu

1.1. Kod, nazwa zawodu i usytuowanie zawodu w klasyfikacjach

Według Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (KZiS 2010):

713204 Lakiernik tworzyw sztucznych

Grupa wielka 7 – Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (w Międzynarodowej Klasyfikacji Standardów Edukacyjnych ISCED 2011 – poziom 2).

Grupa elementarna 7132 – Lakiernicy (w Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie 7132 Spray painters and varnishers).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe, Dział 22. Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, Grupa 22.2. Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych. Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; Naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, Dział 45. Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych, Grupa 45.2. Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli.

1.2. Notka metodologiczna i autorzy

Opis standardu kompetencji zawodowych wykonano na podstawie: analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, oraz głównie wyników badań analitycznych na 15 stanowiskach pracy w 7 przedsiębiorstwach (małe – 4, mikro – 3, w tym usługowe – 7), przeprowadzonych w kwietniu 2013.

Zespół Ekspertki:

- Sławomir Piątek – SP AUTO w Szczecinie,
- Dominik Mozga – LKW AUTO HANDEL w Szczecinie,
- Rafał Dąbrowski – Związek Rzemiosła Polskiego w Warszawie,
- Małgorzata Gadomska – Ośrodek Doskonalenia Kadr Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich w Szczecinie.

Ewaluatorzy:

- Leszek Zienkowicz – Cassens Werft GmbH, Hafeneinschnitt w Emden (Niemcy),
- Alina Przerwa – Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Techniczna w Szczecinie.

Recenzenci:

- Tomasz Fiedler – P.U. Sabra-Service sp.j. w Szczecinie,
- Tomasz Szybowski – Zespół Szkół Nr 4 w Szczecinie.

Komisja Branżowa (zatwierdzająca):

- Zbigniew Neuman (przewodniczący) – NSZZ „Solidarność” w Kamieniu Pomorskim,
- Marian Podleśny – Cech Rzemiosł Metalowych i Elektrycznych w Szczecinie,
- Iwona Wielgasiewicz – przedstawiciel pracodawców, Zakład Energomontaż Północ; Grupa Polimex Mostostal S.A. w Warszawie.

Data zatwierdzenia:

- 08.10.2013 r.

2. Opis zawodu

2.1. Synteza zawodu

Lakiernik tworzyw sztucznych nanosi powłokę lakierniczą na powierzchnie elementów z tworzyw sztucznych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania, obszary występowania zawodu

Lakiernik tworzyw sztucznych jest zawodem produkcyjno-usługowym. Celem jego pracy jest nałożenie powłoki lakierniczej na powierzchnię elementu z tworzywa sztucznego. Lakiernik tworzyw sztucznych dobiera odpowiedni lakier (rodzaj i kolor) oraz materiały lakiernicze, przygotowuje je do naniesienia na powierzchnię, przygotowuje powierzchnię do lakierowania (w zależności od jej rodzaju i stopnia zanieczyszczenia usuwając nierówności, stare powłoki lakiernicze). Zabezpiecza niemalowane elementy przed zabrudzeniem. Dobiera odpowiednie narzędzia i urządzenia do lakierowania oraz nakłada powłokę lakierniczą, a następnie ocenia wykonaną pracę. Jego obowiązkiem jest przestrzeganie przepisów BHP, ochrony ppoż. i ochrony środowiska, zachowanie zasad technologicznych i przestrzeganie norm jakościowych. Lakiernik tworzyw sztucznych jest odpowiedzialny za właściwe stosowanie lakieru i materiałów lakierniczych (szpachlówki, kity, kleje, podkłady, materiały polerskie) oraz prawidłową eksploatację narzędzi i urządzeń.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Miejszem pracy lakiernika tworzyw sztucznych jest lakiernia i komora lakiernicza. W miejscach tych występują zagrożenia dla zdrowia spowodowane zapyleniem, hałasem, działaniem substancji chemicznych. Istnieje ryzyko wystąpienia chorób narządu wzroku i układu oddechowego, alergii, zatruc. Lakiernik tworzyw sztucznych posługuje się pistoletami natryskowymi do nanoszenia powłoki lakierniczej, szlifierkami, polerkami, promiennikami podczerwieni, suszarkami. Pracownicy zobowiązani są do stosowania środków ochrony osobistej – kombinezonu jednoczęściowego, specjalnych rękawic oraz obuwia i maski ochronnej. Praca lakiernika przebiega w systemie jedno- lub dwuzmianowym. Lakiernik pracuje samodzielnie lub w zespole. Pracę charakteryzują stałe, powtarzające się czynności, jednak ze względu na zmienność powierzchni do lakierowania i materiałów lakierniczych musi odpowiednio zmieniać parametry procesu technologicznego.

2.4. Wymagania psychofizyczne, zdrowotne, w tym przeciwwskazania do wykonywania zawodu

Wykonywanie zawodu lakiernika tworzyw sztucznych wymaga cierpliwości, dokładności i rzetelności. W zawodzie tym trzeba wykazać się spostrzegawczością oraz posiadać zdolności manualne. Ponadto należy rozróżniać barwy oraz odcienie. Wymagany jest również dobry wzrok. Ważna jest też zdolność koncentracji i podzielność uwagi. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu mogą być alergie na substancje chemiczne zawarte w materiałach do lakierowania oraz zaburzenia widzenia barw.

2.5. Wykształcenie i uprawnienia niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Lakiernik tworzyw sztucznych powinien posiadać wykształcenie gimnazjalne, wskazane jest ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej o kierunkach technicznych. Zdobycie kompetencji zawodowych możliwe jest poprzez szkolenie praktyczne (przyuczenie) na stanowisku pracy i późniejsze zdobywanie doświadczenia zawodowego. Wskazane jest uczestniczenie w kursach prowadzonych przez wyspecjalizowane placówki oświatowe, organizacje branżowe, organizacje pracodawców, producentów lakierów i materiałów lakierniczych. Lakiernik tworzyw sztucznych powinien znać bieżące technologie i nowości pomocne w pracy: najnowsze techniki lakierowania, nowoczesne urządzenia i materiały lakiernicze.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, potwierdzania/walidacji kompetencji

Lakiernik tworzyw sztucznych rozpoczyna pracę zwykle pod nadzorem jako pomocnik. Wraz z nabywanym doświadczeniem i podwyższaniem kompetencji wykonuje samodzielnie poszczególne zadania zawodowe. Posiadając kompetencje zawodowe w zawodzie lakiernika tworzyw sztucznych można pracować po uzupełnieniu brakujących kompetencji w zawodach z grupy 7132 Lakiernicy np.: 713202 Lakiernik proszkowy; 713203 Lakiernik samochodowy. Wraz z nabywanym doświadczeniem zawodowym lakiernik tworzyw sztucznych może awansować na stanowisko kierownika zmiany lakierni lub kierownika lakierni. Lakiernik tworzyw sztucznych może założyć i prowadzić działalność gospodarczą w branży samochodowej, w zakresie handlu materiałami i sprzętem lakierniczym lub w zakresie produkcji i lakierowania wyrobów z tworzyw sztucznych.

2.7. Zadania zawodowe

- Z1. Przygotowywanie elementu do lakierowania (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z2. Dobieranie i przygotowywanie narzędzi i urządzeń lakierniczych (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z3. Dobieranie rodzaju i koloru lakieru (niezbędne kompetencje: Kz1, KzS).
- Z4. Nakładanie natryskowe powłoki lakierniczej na przygotowaną powierzchnię (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z5. Wykonywanie operacji pomocniczych (szpachlowanie, szlifowanie, matowanie, polerowanie) (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z6. Kontrolowanie jakości powłok lakierniczych (niezbędne kompetencje: Kz2, KzS).
- Z7. Organizowanie stanowiska pracy, w tym przestrzeganie przepisów BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska i wymagań ergonomii (niezbędne kompetencje: Kz1, Kz2, KzS).

2.8. Wykaz kompetencji zawodowych

Kz1 – Przygotowywanie powierzchni do nanoszenia powłok lakierniczych i materiałów do lakierowania (potrzebne do wykonywania zadań: Z1, Z2, Z3, Z7).

Kz2 – Nanoszenie powłok lakierniczych (potrzebne do wykonywania zadań: Z4, Z5, Z6, Z7).

KzS – Kompetencje społeczne (potrzebne do wykonywania zadań: Z1÷Z7).

2.9. Relacje między kompetencjami zawodowymi a poziomem kwalifikacji w ERK/PRK

Kompetencje zawodowe potrzebne do wykonywania zadań w zawodzie sugeruje się wykorzystać do opisu kwalifikacji na **poziomie 2** właściwym dla wykształcenia gimnazjalnego w Europejskiej i Polskiej Ramie Kwalifikacji. Poziom ten jest uzasadniony miejscem usytuowania zawodu w Klasyfikacji zawodów i specjalności (grupa wielka 7 i jej odpowiednik w ISCED 2011).

Osoba wykonująca zawód lakiernika tworzyw sztucznych:

- 1) w zakresie wiedzy: zna poszerzony zbiór elementarnych faktów, prostych pojęć występujących w procesie lakierowania tworzyw sztucznych, zna i rozumie podstawowe zależności występujące w zawodzie;

2) w zakresie umiejętności: ma umiejętności do wykonywania zadania lakierowania tworzyw sztucznych według ogólnej instrukcji; rozwiązuje proste, typowe problemy występujące w procesie lakierowania; uczy się w zorganizowanej formie; komunikuje się odbierając i tworząc niezbyt proste wypowiedzi wymagane do realizacji zadań i rozwiązywania problemów, formułuje i odbiera najprostsze wypowiedzi w języku obcym.

3. Opis kompetencji zawodowych

Opis kompetencji dotyczy tylko kompetencji zawodowych zdefiniowanych w badaniach na stanowiskach pracy.

Wykonanie zadań zawodowych Z1, Z2, Z3,Z7 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz1.

3.1. Przygotowywanie powierzchni do nanoszenia powłok lakierniczych i materiałów do lakierowania Kz1

Wiedza – zna i rozumie poszerzony zbiór elementarnych faktów prostych pojęć związanych z przygotowaniem powierzchni do nanoszenia powłok lakierniczych i materiałów do lakierowania, w szczególności zna:

- zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż.; ergonomii, ochrony środowiska w zakresie lakierowania tworzyw sztucznych;
- rodzaje tworzyw sztucznych;
- rodzaje uszkodzeń i wad powłok lakierniczych;
- zasady użytkowania narzędzi do przygotowania powłok lakierniczych;
- sposoby konserwacji i renowacji powłok lakierniczych;
- rodzaje materiałów wypełniających;
- rodzaje materiałów odtłuszczających;
- zasady oczyszczania i odtłuszczenia powierzchni lakierniczych;
- charakterystykę materiałów powłokowych;

Umiejętności – wykonuje zadania związane z przygotowaniem powierzchni do nanoszenia powłok lakierniczych i materiałów do lakierowania według określonej instrukcji, w szczególności potrafi:

- przestrzegać zasad i przepisów BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie lakierowania tworzyw sztucznych;
- rozróżniać rodzaje tworzyw sztucznych z jakich wykonano element do lakierowania;
- rozpoznawać uszkodzenia i wady powłok lakierniczych;
- posługiwać się narzędziami do przygotowania powłok lakierniczych;
- wykonywać konserwację i renowację powłok lakierniczych;
- przygotowywać materiały wypełniające do nakładania powłok lakierniczych;
- stosować materiały odtłuszczające;
- oczyszczać i odtłuszczać przygotowywaną powierzchnię;

- zasady doboru koloru według palety RAL (system oznaczania kolorów oparty na porównaniu z wzorcami);
- zasady pomiaru lepkości materiałów lakierniczych;
- zasady oceniania przygotowania i stopnia czystości powierzchni przed lakierowaniem.
- rozróżniać skład i budowę materiałów powłokowych;
- dobierać kolory powłok lakierniczych;
- mierzyć lepkość materiałów lakierniczych;
- oceniać przygotowanie i stopień czystości powierzchni przed lakierowaniem.

Wykonanie zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, Z7 wymaga posiadania kompetencji zawodowej Kz2.

3.2. Nanoszenie powłok lakierniczych Kz2

Wiedza – zna i rozumie poszerzony zbiór elementarnych faktów prostych pojęć związanych z nanoszeniem powłok lakierniczych, w szczególności zna:

- zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii i ochrony środowiska w zakresie lakierowania tworzyw sztucznych;
- właściwości nakładanej powłoki lakierniczej (grubość, trwałość, czas schnięcia);
- zasady cieniowania naprawczego;
- instrukcje obsługi narzędzi i urządzeń lakierniczych oraz sposób ich konserwacji;
- rodzaje urządzeń do natrysku pneumatycznego, hydrodynamicznego i elektrostatycznego;
- techniki i metody lakierowania;
- rodzaje przyrządów pomiarowych lepkości materiałów lakierniczych;
- zasady suszenia powłok lakierniczych;

Umiejętności – wykonuje zadania nanoszenia powłok lakierniczych według określonej instrukcji, w szczególności potrafi:

- stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii, ochrony środowiska w zakresie lakierowania tworzyw sztucznych;
- rozróżniać właściwości nakładanej powłoki lakierniczej (grubość, trwałość, czas schnięcia);
- stosować techniki cieniowania naprawczego;
- dobierać, konserwować narzędzia i urządzenia lakiernicze;
- posługiwać się narzędziami i urządzeniami lakierniczymi oraz dokumentacją technologiczną;
- dobierać urządzenia do natrysku pneumatycznego, hydrodynamicznego i elektrostatycznego;

- techniki i metody szpachlowania, szlifowania, matowania, polerowania;
- zasady kontroli jakości wykonanego lakierowania;
- zasady segregacji, składowania i utylizacji odpadów po lakierowaniu.
- nakładać powłoki lakierniczej,
- suszyć powłoki lakiernicze;
- szpachlować, szlifować, matować i polerować;
- oceniać jakość wykonanych prac lakierniczych;
- segregować, przekazywać do utylizacji odpady po lakierowaniu.

Wykonanie wszystkich zidentyfikowanych w standardzie zadań zawodowych wymagania posiadania kompetencji społecznych KzS.

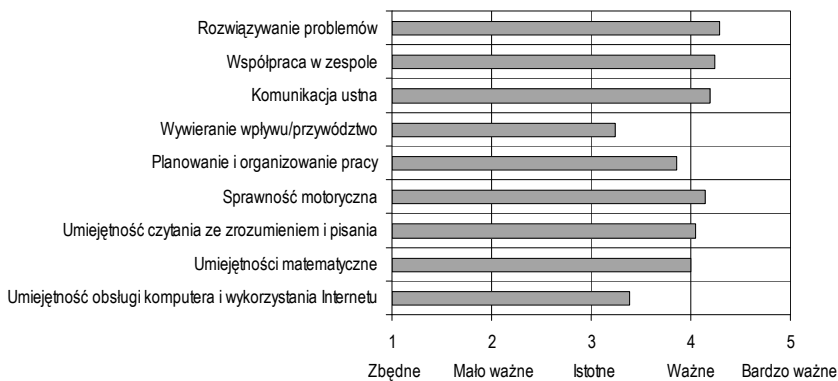
3.3. Kompetencje społeczne KzS:

- podejmuje się wykonywania zadań w zakresie lakierowania powierzonych elementów z tworzyw sztucznych,
- pracuje i podejmuje współpracę z innymi pod kierunkiem przełożonego lub samodzielnie, w zorganizowanych warunkach w lakierni,
- ocenia swoje działania w zakresie lakierowania elementów z tworzyw sztucznych oraz ponosi odpowiedzialność za skutki tych działań.

4. Profil kompetencji kluczowych

Ocenę ważności kompetencji kluczowych dla zawodu lakiernika tworzyw sztucznych przedstawia rys. 1.

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu 713204 Lakiernik tworzyw sztucznych

5. Słownik

Zawód	– zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów.
Specjalność	– jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy) wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.
Zadanie zawodowe	– logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu, wyodrębniony ze względu na rodzaj lub sposób wykonywania czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się produktem, usługą lub decyzją.
Kompetencje zawodowe	– wszystko to, co pracownik wie, rozumie i potrafi wykonać, odpowiednio do sytuacji w miejscu pracy. Opisywane są trzema zbiorami: wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych.
Wiedza	– zbiór opisów faktów, zasad, teorii i praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Umiejętności	– zdolność wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Kompetencje społeczne	– zdolność autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym oraz kształtowania własnego rozwoju, z uwzględnieniem kontekstu etycznego.
Kompetencje kluczowe	– wiedza, umiejętności i postawy odpowiednie do sytuacji, niezbędne do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia.
Standard kompetencji zawodowych	– norma opisująca kompetencje zawodowe konieczne do wykonywania zadań zawodowych wchodzących w skład zawodu, akceptowana przez przedstawicieli organizacji zawodowych i branżowych, pracodawców, pracobiorców i innych kluczowych partnerów społecznych.
Kwalifikacja	– zestaw efektów uczenia się (zasób wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez uprawnioną instytucję.
Europejska Rama Kwalifikacji	– przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji, umożliwiający porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych krajach. W Europejskiej Ramie Kwalifikacji wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się; stanowią one układ odniesienia krajowych ram kwalifikacji.
Polska Rama Kwalifikacji	– opis hierarchii poziomów kwalifikacji wpisywanych do zintegrowanego rejestru kwalifikacji w Polsce.
Krajowy System Kwalifikacji	– ogół rozwiązań służących ustanawianiu i nadawaniu kwalifikacji (potwierdzaniu efektów uczenia się) oraz zapewnianiu ich jakości.